

Baltija Publishing, 2023. Pp. 42-78. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/287/7881/16459-1>.

22. Басиста І. В. Притягнення до відповідальності за вчинення воєнних злочинів, геноциду, агресії та злочинів проти людяності. Українська кримінальна юстиція в умовах війни: матер. VIII Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9-11 червня 2022 року). Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 17-44. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-nauko-vykh-konferentsii.html>.

23. Європарламент закликає до створення Спецтрибуналу щодо злочинів РФ, – Мецола. Цензор.Нет від 24.02.2023 року. URL: https://censor.net/ua/news/3401871/evroparlament_zaklykaye_do_stvorennya_spetstrybunalu_schodo_zlochyniv_rf_metsola.

24. ПАРЕ ухвалила рішення про спільну відповідальність влади РФ та Білорусі за злочин агресії. Українська Правда, Європейська правда від 26.01.2023 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/01/26/7154923/>

25. Фінляндія приєдналася до групи країн, що працюють над покаранням Росії за злочин агресії. Українська Правда, Європейська Правда від 03.02.2023 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/3/7387783/>

26. ЄС погодився допомагати Україні створити міжнародний суд для лідерів РФ. Українська Правда, Європейська Правда від 03.02.2023 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/02/3/7155491/>

27. Єрмак провів засідання робочої групи зі створення трибуналу щодо агресії проти України. INTERFAX – Україна від 13.02.2023 р. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/891107.html>.

28. Важливо ухвалити політичне рішення про створення Спеціального міжнародного трибуналу щодо злочину агресії РФ проти України – Костін. Interfax – Україна від 22.02.2023 р. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/893199.html>.

29. Мельник Р. У Гаазі створили символічний Народний трибунал над Путіним (стаття від 22.02.2023 р.). URL: <https://detector.media/infospace/article/208256/2023-02-22-u-gaazi-stvoryly-symvolichnyu-narodnyu-trybunal-nad-putinym/>

30. Мурашко А. Зеленський зустрівся з прокурором Міжнародного кримінального суду. Українські Національні Новини від 28.02.2023 р. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/2017393-zelenskiy-zustrivsyu-z-prokurorom-mizhnarodnogo-kriminalnogo-sudu>.

31. Воєнні злочини: методологія розслідувань для громадських організацій. Київ : ГО «ТРУС ХАУНДС», 2023. 40 с. URL: <https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2023/01/voenni-zlochyni-metodologiya-rozsliduvan-dlya-gromadskih-organizacij.pdf>.

УДК 343.982

DOI: 10.31733/17-03-2023-355-358

Валерій ДАРАГАН

завідувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Тимур ПОСТОЛОВ

аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОПЕРАТИВНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Зміна підходів до регламентації порядку досудового розслідування, особливо в умовах надзвичайних правових режимів, повноважень його суб'єктів, правил провадження окремих слідчих (розшукових) дій вимагають від криміналістичної та кримінальної процесуальної наук більш тіснішої взаємодії, перегляду багатьох усталених положень і рекомендацій, зокрема, у галузі методики розслідування окремих видів злочинів, із метою їх приведення у відповідність до сучасних потреб слідчої та судової практики [1, с. 142].

Найбільш важливим елементом будь-якої діяльності, зокрема діяльності, яка пов'язана зі взаємодією органів досудового розслідування та оперативних підрозділів, є її законодавче закріплення та регулювання [2, с. 186].

Аналіз законодавства України показав, що основа взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції під час протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності базується на нормах Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Серед положень Кримінального процесуального кодексу України можна виділити окремі норми, які регулюють питання взаємодії з оперативними підрозділами, зокрема ст.ст. 40 та 41 КПК України. Що стосується положень Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», то тут можна виділити окремі положення статті 7 вказаного закону.

Крім цього, взаємини між працівниками слідчих і оперативних підрозділів будуються на основі відомчих нормативно-правових актів. На сьогодні основним нормативним актом, який регулює взаємовідносини між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами Національної поліції України є положення Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, яка затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 № 575. Враховуючи вказане, пропонуємо в межах статті здійснити аналіз положень вказаної інструкції щодо проблемних питань правового забезпечення здійснення взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції під час протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності.

У цілому положення Інструкції доволі повно розкривають питання організації взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами Національної поліції України у процесі передачі матеріалів оперативної розробки та у процесі розслідування кримінальних правопорушень. При цьому, нормотворці у положеннях Інструкції не розкрили питання організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням.

На нашу думку така ситуація потребує нормативного врегулювання, адже сама назва наказу передбачає наявність вказаної діяльності, яка повинна бути розкрита в його межах. Крім того, законодавство України прямо вказує на необхідність здійснення зазначених видів діяльності.

Враховуючи вище вказане, пропонуємо доповнити положення Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням розділом XVII «Організація взаємодії при запобіганні кримінальним правопорушенням» наступного змісту:

– З метою запобігання кримінальним правопорушенням учасники СОГ здійснюють спільний аналіз причин та умов, які сприяли вчиненню кримінального правопорушення, здійснюють планування та проведення профілактичних заходів.

– За наявності інформації про причини та умови, що сприяли або сприяють вчиненню кримінальних правопорушень слідчий (дознавач) вживає в межах своєї компетенції заходів для їх усунення.

У разі виявлення працівником оперативного підрозділу при виконанні доручення слідчого (дознавача) інформації про причини та умови, що сприяли або сприяють вчиненню кримінальних правопорушень складається мотивований рапорт, який доповідається керівникові оперативного підрозділу для інформування органу досудового розслідування про необхідність прийняття заходів для їх усунення.

Слідчий за погодженням з прокурором, за наявності обставин, що дають підстави вважати, що перебування на посаді підозрюваного (обвинуваченого) сприяло вчиненню кримінального правопорушення, має право звернутися до слідчого судді під час досудового розслідування або суду під час судового провадження із клопотанням про відсторонення особи від посади.

Відповідно до положень Інструкції з організації взаємодії, при веденні оперативним підрозділом оперативно-розшукової справи щодо осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину, підслідного слідчим органів досудового розслідування Національної поліції України, керівник оперативного підрозділу письмово звертається до керівника органу досудового розслідування про закріплення за цією ОРС слідчого для забезпечення методичного супроводження її реалізації та надання практичної допомоги оперативному підрозділу. У свою чергу положення Інструкції про організацію оперативно-розшукової діяльності та негласної роботи оперативними підрозділами Національної поліції

України вказують на те, що під час провадження за ОРС, яку заведено стосовно осіб, про яких є дані щодо участі в підготовці до вчинення злочину, підслідного слідчим Національної поліції України, начальник оперативного підрозділу може звернутися до начальника слідчого підрозділу про закріплення за цією ОРС слідчого для забезпечення методичного супроводження її реалізації та надання практичної допомоги оперативному підрозділу. З цього приводу положення Інструкції про організацію оперативно-розшукової діяльності та негласної роботи оперативними підрозділами Національної поліції України є більш сприйнятливим на практиці та відповідають вимогам сьогодення, а в окремих випадках забезпечать необхідну конспірацію [3].

Крім того, на практиці, при розслідуванні злочинів у сфері інтелектуальної власності, які вчинені з використанням комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж виникають питання щодо застосування окремих норм інструкції. Зокрема, Інструкція містить розділ щодо особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності та розділ щодо особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів). Зокрема такі питання виникають в процесі розслідування кримінальних проваджень по злочинах, передбачених ст. 229, ст. 231, ст. 232 Кримінального кодексу України. Адже вказані статті входять до Розділу VII Кримінального кодексу України і організація взаємодії при досудовому розслідуванні таких кримінальних правопорушень, з огляду на це, повинна здійснюватися відповідно до розділу XII Інструкції. Однак, у разі вчинення вказаних злочинів з використанням комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж, виникає питання чи застосовувати при цьому положення розділу XV Інструкції?

Вказане питання потребує вирішення адже кожен із вказаних розділів має свої особливості щодо організації взаємодії при досудовому розслідуванні таких кримінальних правопорушень та здійснення контролю за їх розслідуванням.

Є також певні відмінності щодо утворення СОГ для розслідування таких злочинів. Так, при розслідуванні злочинів у сфері господарської діяльності здійснюється за спільним наказом керівника органу досудового розслідування та керівника відповідного оперативного підрозділу. У свою чергу, утворення СОГ за участю оперативних працівників Департаменту кіберполіції Національної поліції України, його структурних підрозділів, які діють за міжрегіональним принципом, для розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку здійснюється за спільним наказом керівників органу досудового розслідування та Департаменту кіберполіції Національної поліції України [4].

Якщо перші дві норми не суперечать одна одній та можуть бути виконані оперативним підрозділом кіберполіції без особливих проблем. То норми, які вказують на створення СОГ спільним наказом підрозділів різного рівня суперечать одна одній. Адже у випадку створення СОГ шляхом застосування норми щодо розслідування злочинів у сфері господарської діяльності, такий наказ може бути підписаний керівником слідчого управління при ГУНП та керівником відповідного управління (відділу) кіберполіції.

У свою чергу, у разі створення СОГ шляхом застосування норми щодо розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, такий наказ може бути підписаний керівником слідчого управління при ГУНП та керівником Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

На нашу думку, остання норма жодним чином не сприяє організації взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами Національної поліції України, а лише ускладнює вказаний процес адже у кожному такому випадку проект наказу про створення СОГ по кожному кримінальному провадженню повинен бути направлений до Департаменту кіберполіції Національної поліції України на узгодження, що займає деякий час, який не завжди є для прийняття відповідних рішень. Взагалі не зрозуміло чому нормотворці вирішили наділити такими повноваженнями виключно керівника департаменту адже вказане питання має суто організаційний характер та у першу чергу приймається саме керівником відповідного підрозділу, який здійснює оперативне супроводження кримінального провадження. Вказаної думки зокрема дотримуються 100 % опитаних респондентів серед оперативних працівників підрозділів кіберполіції.

Враховуючи вказане, пропонуємо п. 3 розділу XV Інструкції викласти у наступній редакції:

«3. Утворення СОГ за участю оперативних працівників Департаменту кіберполіції Національної поліції України, його структурних підрозділів, для розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку здійснюється за спільним наказом керівника органу досудового розслідування та керівника відповідного оперативного підрозділу. Утворення СОГ у кримінальному провадженні, досудове розслідування у якому здійснюється Головним слідчим управлінням Національної поліції України, здійснюється за наказом Голови Національної поліції України або за наказом заступника Голови Національної поліції України – начальника Головного слідчого управління, погодженим керівництвом Департаменту кіберполіції Національної поліції України. Старшим СОГ є слідчий, якого керівником органу досудового розслідування визначено здійснювати досудове розслідування кримінального правопорушення».

Запропоновані нами пропозиції, на нашу думку, сприятимуть ефективності взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції під час протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності.

1. Бондар В. С. Взаємодія слідчого (дознавача) з підрозділами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, у криміналістичному та кримінальному процесуальному вимірах (методологічні та праксеологічні проблеми). Київський часопис права. 2022. № 2. С. 141-153.

2. Юрченко А. М. Нормативно-правове регулювання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2016. Вип. 76. С. 186-191.

3. Дараган В. В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2017. 224 с.

4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575.

УДК 343.98

DOI: 10.31733/17-03-2023-358-360

Mykola YEFIMOV

Associate Professor of the Department
of Forensics and Pre-Medical Training
Dnipropetrovs'k State University
of Internal Affairs,
Doctor of Law, Professor

CONDUCT OF SIMULTANEOUS INTERROGATION OF PREVIOUSLY INTERROGATED PERSONS DURING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST MORALITY: DIRECTIONS OF IMPROVEMENT

The investigation of criminal offenses against morality obliges authorized persons (investigator, investigator, prosecutor) to carry out all possible procedural actions as efficiently and quickly as possible until its indictment. In accordance with Part 2 of Art. 42 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, the accused is the person against whom the indictment was submitted to the court [5]. That is, from the moment information is entered into the EDPR and before the indictment is drawn up, the indicated persons must conduct the maximum number of investigative (search) actions, covert investigative (search) actions and other procedural actions, which will ensure the objectivity of the decision made. Among the specified actions, simultaneous interrogation of previously interrogated persons occupies an important place. In terms of the investigated category of illegal acts, its implementation is extremely important, since a large number of persons (victims, witnesses, suspects) are involved in their commission. At the same time, in most cases, they all provide somewhat or completely contradictory indications. Due to the implementation of the specified procedural action, it is possible to eliminate these contradictions or inaccuracies [2, p. 305].

It should be noted that simultaneous interrogation was conducted in 82 % of criminal